SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 100. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 31, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 31-го ТРАВНЯ 1989 Ч. 100. РІК XCVI

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ ПРИЙНЯВ БЮДЖЕТ 12.5 МІЛ. ДОЛ. НА НАСТУПНИЙ РІК І ПРИЗНАЧИВ 67,400 ДОЛ. НА ГРОМАДСЬКІ ЦІЛІ

Союзівка. — Головний Уряд Українського Народного Союзу, в останньому дні своїх цілотижневих річних нарад, у п'ятницю, 26-го травня, схвалив річний бюджет цієї найстаршої і найбільшої у вільному світі установи на суму 12,457,000 дол. та призначив 67,400 дол. на різні громадські цілі і організації.

Ці суми прийнято одноголосно на підставі рекомендацій Фінансової комісії, що їх реферувала головний касир Уляна Дячук.

На листі ухвалених дотацій перед веде Енциклопедія України (10,000 дол. — остання із трьох рат), 8,000 дол. на курси навчання для учителів шкіл українознавства, що відбуваються літом на Союзівці, 2,000 дол. на УАКРаду, 2,000 дол. на СКВУ (ЗСА і Канада), по 1,000 дол. — Українське Релігійне Т-во Св. Софія, УКЦерква в ЗСА, УПЦерква в ЗСА, Українська Православна Семінарія св. Софії у Бавнд Бруку, Н.Дж., УВУ, НТШ, Менор джуніор коледж, УВАН, Осередок Культури УПЦеркви, Школа Кобзарського Мистецтва, фільм „Україна в огні" Ярослава Кулинича, СФУЖО, УОКЦентр у Філядельфії, ЗУАДК, УСО „Тризуб"

Також виасигнує УНСоюз 1,000 дол. на табір „Пташата", що його вперше влаштовує курінь „Перші Стежі" на Союзівці цього літа.

Цілий ряд молодечих, спортових, жіночих та мистецьких організацій і ансамблів отримають дотації в різних сумах від УНСоюзу, як доказ його зрозуміння потреб громади і його постійної підтримки многогранної діяльности цілої української громади та її зорганізованих клітин.

Крім згаданих дотацій — Головний Уряд призначив 10,000 дол. на пересилку Біблій в Україну тим установам, які тим займаються.

Особливу увагу присвячено на цьогорічних нарадах Союзівці, зокрема її перебудові і розбудові, з метою зробити її цілорічним центром активности чи відпочинку для всіх вікових груп і поставленням її в майбутності на високий рівень під оглядом улаштувань і удогіднень, що в свою чергу притягало б молодих українських професіоналістів. Цьогорічним доказом того є побудова нового будинку „Січ" з кімнатами для постійних і літніх працівників, ґрунтовна перебудова „Ясіня" на сім кімнатну люксусову віллю з охолодженням, телевізіями і телефонами в кімнатах.

Комісія в справах Союзівки рекомендувала Головному Екзекутивному Комітетові заінсталювати на оселі модерну компюторську систему коштом до 50,000 дол., яка уможливила б введення модерних засобів і контролі адміністрування оселею та пов'язало б її з Головною Канцелярією. На довшу мету, з візією першої, з ряду 33-ої Конвенції УНСоюзу в 1994 році, заплянувано створення спеціяльної комісії плянування розбудови Союзівки, яка крім членів Головного Уряду включатиме архітектів, інженерів, мистців тощо.

Комісія в справах Союзівки також підтримала пропозицію інж. Анатоля Дорошенка розглянути можливості поставлення на оселі бюсту св. п. Митрополита Василя Липківського в 1991 році, коли наші брати православного віроісповідування святкуватимуть 70-ліття відродження УАПЦеркви в Україні.

Комісія канадських справ рекомендувала бюджет в сумі 125,000 дол., який підтримала Фінансова комісія, а Організаційна комісія рекомендувала приєднання 2,000 нових членів в наступному, передконвенційному році і пороблення заходів для організування нових членів серед нових іміґрантів з України, які поселились малими громадами в Рочестері, Клівленді, Філядельфії.

Свої рекомендації для поширення активности дали ще комісії: Жіночих справ, Молоді, Спортова, Сеньйорів.

Вичерпавшим звітування комісій, члени Головного Уряду ще обговорили кілька справ під точкою „Різне". Відтак головний предсідник д-р Іван Флис закрив ці останні перед 32-ою Конвенцією в Балтиморі наради, дякуючи всім членам за участь і бажаюди їм щасливої подорожі домів. Наради закінчились в п'ятницю в 11-ій год. перед полуднем, відспіванням національного гимну України.

ОБГОВОРЮЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС

В Інституті мовознавства АН УССР підготували проєкт нового видання правопису. В український правопис повертається літера "Ґ" та українські географічні назви.

В квітні ц.р. відбулося засідання ради Товариства української мови ім. Т. Шевченка, на якому обговорювалось нове видання українського правопису. Науковці пропонують відновити літеру „ґ", впорядкувати правила написання деяких іншомовних слів.

Обговорювалось також одне з найболючіших питань українського правопису — географічні назви. Рівне замість Ровно, Сіверсько-Донецьк замість Сєверодонецьк. Будуть повернені українські назви й таким населеним пунктам як Первомайськ, Побєда, Октябрське, Сєверне, Южна Ломуватка тощо.

Очевидно буде повернено кличний відмінок, характерний для української мови. Обговорювалося питання вимови та написання буквосполучень „дж", „дз", „ждж". Під час вимови ці звуки мають зливатися,а нині діти в школах вимовляють їх окремо. Запозичені слова, що закінчуються на „о" в українській мові повинні б відмінюватся, — вважають мовознавці. Кожна власна назва із запозичених мов має перекладатися так, як вона звучить рідною мовою. Наприклад, ріка Дніпро, місто Київ чомусь перекладені на російську мову „Кієв", „Днепр". Так само вони звучать англійською, французькою та іншими мовами.

Понад три години тривало обговорення видання нового українського правопису. Слово брали письменники, мовознавці, фізики, кібернетики, радіоекологи.. Пропозицій було багато, відбулися гарячі дебати, з яких стало видно: назріла нагальна потреба у виданні нового правопису. Буде вивчено багато думок, врахована пропозиції читачів.

Відбудеться фестиваль фільмів С. Новицького

Чикаґо, Ілл. (О.М.). — Фестиваль документальних фільмів Славка Новицького в Чикаґо проходитиме в днях від 2-го до 4-го червня ц.р. в таких годинах: п'ятниця — 8-10 вечора; субота — 10-12 опівдні, 5-8 по полудні, 8-10 вечора; неділя — 2-4 по полудні, 4-6 по полудні, 6-8 вечора, — повідомляє Українська Організація Засобів Інформації в Чикаґо, запрошуючи українських громадян Чикаґо і околиць підтримати цей надзвичайний Фестиваль фільмів продукції українського фільмара, що протягом 20-ти років є продуцентом і режисером фільмів і багато разів був нагороджений міжнародними відзначеннями: в Греції, Ірані, Новій Зеляндії, Австралії, Еспанії й Італії, не говорячи про численні відзначення в різних містах Америки, включаючи й Чикаґо. Це його монументальний фільм „Жнива Розпачу" удокументував страшні роки Українського Голокосту — штучного голоду, і показав світові неймовірні жахіття в Україні сталінсько-большевицького терору. Також широко відомим є його фільм „Писанка", що в чарівний спосіб показує народження української писанки, її символіку і цікаво (особливо для чужинців) пояснює стан душі і надхнення українського народу та його глибоких вірувань.

На Фестивалі побачимо такі фільми: 1 „Вівці в дереві" — про творчість Якова Гніздовського; 2. „Безсмертний образ" — про скульптора Леоніда Молодожанина; 3. „Писанка"; 4. „Відгомін минулого" — про українську іміграцію до Канади; 5. „Чар Зміїв" — гумористичний фільм; 6. „Майстер Кунґ-Фу" — про Джина Фун Марка; 7. „За стерном долі" — іміграція українців до Америки від 17-го століття і до буйного розквіту зорганізованого життя українців на поселеннях; 8. „Останні Лісоруби" — про шведів, фінляндців, норвежців, поляків і словаків в північній Міннесоті в початках XX століття; 9. „Північно-західній шлях" — про французьких купців у Міннесоті і їхню торгівлю хутрами; 10. „Трава на даху" — про модерні хати, побудовані під землею, на дахах яких ростуть розкішні сади й городи; 11. „Навіки" — прогулянка двох хлопців із собачкою човном, під час якої вони спостерігають життя фавн і фльори; 12. „Щоб дзвони дзвонили" — про здвигнення і посвячення монументального пам'ятника Української Православної Церкви св. Андрія в

(Закінчення на стор. 3)

ЗУСТРІЧ З Д-РОМ ДЖ. МЕЙСОМ

Чикаґо, Ілл. — Об'єднання Українських студентів при Іллінойському університеті влаштовує в четвер, 1-го червня ц.р. зустріч з д-ром Джеймсом Мейсом, директором Комісії дослідження голоду 1932-33 роках в Україні.

Зустріч відбудеться в авдиторії собору св. Володимира і Ольги о год. 7-ій вечора.

Степан Хмара — перша жертва нового закону про антидержавні злочини

Проголосивши програму перетворення Радянського Союзу на правову державу, уряд ухвалив кілька нових законів та указів, серед них — про мітинги і демонстрації, про зміни в Кримінальному кодексі тощо. Ці нововведення в законодавство парадоксально поширили можливості репресивної системи, ще більше узаконивши сваволю карних органів. Дуже швидко і дуже чітко це виявилося в справі популярного громадського активіста з Червонограда на Львівщині Степана Хмари. 12 травня вранці до Степана Хмари прийшли двоє міліціонерів, вимагаючи, щоб він пішов на суд. За кілька днів перед цим Степана Хмару засудили за ст. 185 КК до грошової кари в сумі 1 тис. крб. і 10 місяців адміністративного нагляду. Степан Хмара заявив, що не збирається виконувати присуд, бо не вважає його законним. Він уже має гіркий досвід сваволі червоноградських карателів: щоб не дати Хмарі кандидувати в народні депутати, його оберігали від народного довір'я — де б ви думали? — в буцигарні, саджаючи туди Хмару на 15 діб просто так, бо надто популярний в народі. Червоноградці справді його шанують, і навіть тепер, після засуду, часто відпроваджували його до праці. 12 травня, десь через годину після відвідин міліціонерів до лікарні, де працює лікар Хмара, приїхало дві машини: одна з солдатами, а друга — з міліціонерами на чолі з майором Горуном, і хотіли забрати Хмару з собою. Виник гострий конфлікт. Люди, які прийшли на прийом до лікаря стали на його захист. Майор Горун почав погрожувати: мовляв, попадися лише мені в руки, ми з тобою розправимося. Тоді Хмара зачи-

(Закінчення на стор. 3)

ЗСА розширюють військову допомогу анґольським повстанцям

Лондон. — Як повідомляє військовий коментатор лондонського тижневика „Сандей Телеграф" Саймон О'Дваєр Рассел, З'єднані Стейти з початку цього року значно збільшили військову допомогу анґольській повстанській групі УНІТА, встановивши для цього прямий повітряний міст.

Такий захід викликаний тим, що відповідно до умов тристоронньої угоди у справі Намібії Преторія зобов'язалася припинити військову допомогу анґольським повстанцям. Більше того, Південно-Африканська Республіка демонтує свої спостережні пункти і летовища у так званій смузі Капріві, з намібійської сторони, що межує з районами, які перебувають під контролею партизанів.

Міністер інформації руху УНІТА д-р Джордж Валентім повідомив, що американські транспортні літаки тепер приземляються безпосередньо на летовищі повстанської столиці Джамба, спеціяльно переобладнаному для приземлення великовантажних літаків. „Американські літаки розвантажуються прямо тут, — сказав Валентім. — Я поняття не маю, звідки вони прилітають, але ми всі дуже задоволені".

Транспортна операція почалася в кінці минулого року. Від того часу з Заїру на південь Анголі були зроблені тисячі рейсів американських військових літаків.

Речник Державного департаменту підтвердив факт збільшення достави зброї, однак відмовився подати подробиці. „ЗСА, — сказав він, — надають ефективну допомогу повстанцям УНІТА. Розміри цієї допомоги узгоджені з Конгресом".

Начальник повстанської розвідки генерал Переґріно Вамбу, який відвідав недавно Лондон, повідомив, що урядові війська вживають проти партизанів цілком новий вид хемічної зброї, до складу якої входить ціянід. Перша бомба такого типу вибухнула 29-го березня недалеко від міста Чито Кванавалє. За словами Вамбу, на знайдених осколках були совєтські позначки.

Зібрані інформації передані бельгійському вченому Обену Ґендріксу, який має намір передати результати своїх висновків в Організацію Об'єднаних Націй.

Гендрікс заявив, що нова хемічна зброя відрізняється високою стійкістю, а отруйні компоненти довгий час зберігаються у воді і ґрунті.

Проф. Я. Пелікан доповідав про Українську Церкву на перехресті Сходу і Заходу

Чікаґо (В.М.). — Українська Церква, починаючи від Київської Русі до сьогодні, у зустрічі із Сходом і Заходом намагалася поєднати й абсорбувати у власній духовості, культурі і церковній структурі одне і друге; з тієї синтези вийшли чималі користі, але водночас виникли труднощі, роздвоєння і небезпеки. Майже вся історія українського християнства відбиває цю дилему. Проте в цій конфронтації народилася й окрема самобутня християнська традиція великого слов'янського народу, котрий все ще перебуває в процесі завершення свого духового обличчя. Досвід тисячоліття християнства України-Руси підтверджує, що українці, нащадки Київського християнства, прагнули засвоїти обидва варіянти християнської традиції — східню і західню,і, помимо всього, у кінцевому підсумку цей винятковий духовний експеримент їм удався.

Таким був зміст і висновки справді маґістральної доповіді проф. Ярослава Пелікана, професора катедри історії Стерлінґа в Єйльському університеті, що він її виголосив 6-го травня 1989 року в чікаґському католицькому університеті Лойоли. Свою доповідь виголосив проф. Пелікан на закінчення серії десятьох публічних викладів запрошених професорів, темою яких було „Релігія, національність і держава в Київській Русі та серед східніх слов'ян". На таку тему провадив у весняному семестрі проф. Василь Маркусь акредитований курс з політичних наук. Доповіді становили частину курсу і їх відвідувала, крім зареєстрованих студентів, також запрошена публіка.

(Закінчення на стор. 3)

ВЕЧІР В УЛМКлюбі

Ню Йорк. — Український літературно - мистецький клюб влаштовує в п'ятницю 2-го червня ц.р., вечір в розповіддю учасника — колишнього полоненого, про його побут в Афганістані, як і товариську зустріч з розваговою програмою „Ідемо на вакації". В програмі беруть участь: Роман Левицький — спів при бандурі й авторське читання фейлетонів „Небелиці Діда Паланиці", Марійка Волянська і Марійка Харук вокальний дует, Соня Шерег — фортепіяновий супровід і Степан Крижанівський — дещо з репертуару „Гриця Зозулі" ЕКА. Зустріч відбудеться о год. 7-ій вечора в приміщеннях УЛМ-Клюбу, Дім українського Визвольного Фронту, 136 Друга авеню.

У СВІТІ

ГОЛОВА ЕВРОПЕЙСЬКОГО консульства у справах біженців Філіп Рудж різко критикував країни Европейської економічної спільноти за те, що вони закрили свої кордони перед біженцями. „В той час, як країни Спільноти відкривають кордони між собою, вони закривають їх для втікачів", — заявив Ф. Рудж на пресовій конференції у Гельсінкі. За словами Руджа, з 15 мільйонів втікачів торік країни Спільного ринку прийняли лише 200,000. Він повідомив, що в цьому році ці країни ще більше скоротили квоти на в'їзд для біженців та іміґрантів. Рудж критикував уряди Західньої Німеччини і Швеції, які прийняли рішення накладати грошові кари на ті летунські компанії, які доставляють в їх країни пасажирів без відповідних в'їзних документів.

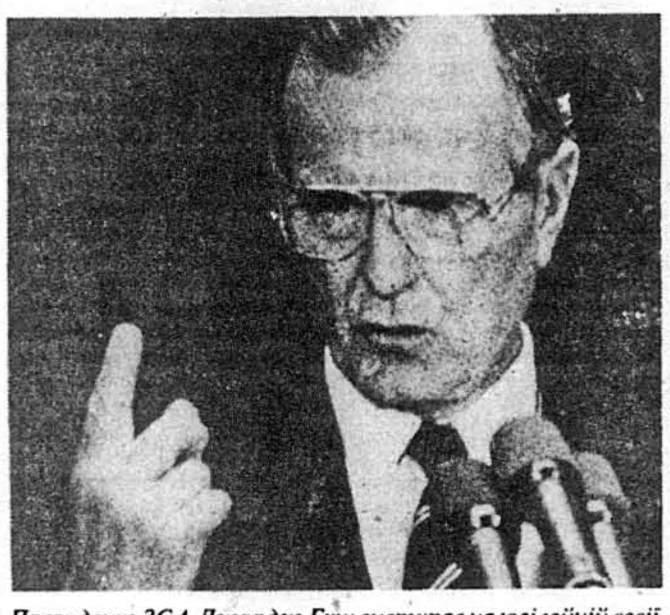
МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Великобританії оголосило, що чотири співробітники амбасади Чехо-Словаччини у Лондоні повинні залишити країну протягом 14 днів: „Їх діяльність несумісна з їх статусом". — заявили у британському міністерстві закордонних справ амбасадорові Чехо-Словаччини Янові Фідлерові. Недавно Великобританія вислала з країни 11 совєтських шпигунів. СССР у відповідь вислав стільки англійських дипломатів.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ В Кабуль прибула колона бойової техніки, яку Совєтський Союз передав режимові Наджібулли. Західні спостерігачі нарахували понад 400 бойових машин, включаючи танки Т-54 і Т-62, а також бронетранспортери. Під охороною танків в Кабуль прибула колона автоцистерн з пальним. Газета „Вашінґтон Пост" пише, що бронетанкова колона прибула в Кабуль три дні після того, як Наджібулла виголосив чергову промову, закликаючи муджагедінів припинити вогонь і вступити з його режимом у мирні переговори.

ВЕРХОВНА РАДА Литовської ССР прийняла постанову, яка оголошує необов'язковим для громадян республіки платити загальносоюзний податок для власників легкових авт. Податок, гроші від збору якого повинні йти на ремонт шосейних доріг, досягає 45 карбованців на рік. Рішення Верховної Ради було прийнято після того, як в республіці відбулися багатолюдні демонстрації. „З якої речі литовці повинні оплачувати ремонт розбитих доріг в СССР?" — сказав у телефонічній розмові кореспондентові газети „Ню Йорк Таймс" Келлерові працівник пресового агентства Адольфас Уза.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД, передбачаючи нищівну поразку у майбутніх виборах, вирішив взяти курс на конфронтацію з „Солідарністю". Недавно урядова телевізія відмовилася транслювати одну з чотирьох 45-хвилинних передач, які „Солідарність" дістала право щотижня випускати в етер напередодні виборів. Дана передача була присвячена критиці порушень закону, який допускає польська міліція і судові органи. Як сказано в офіційній заяві властей, передача була заборонена, бо вона носила надто агресивний характер і суперечила домовлености, досягнутої між урядом і „Солідарністю". Опитування, що їх проводять власті, показують, що багато поляків ставляться до виборів скептично. Лише 30 відсотків заявили, що будуть голосувати. Однак передвиборчі мітинги „Солідарности" збирають величезні натовпи по всій країні, тоді як мітинги офіційних кандидатів проходять при напівпустих залях, не зважаючи на всі пропаґандивні зусилля засобів масової інформації Польщі.

ПРЕЗИДЕНТ БУШ ВИНІС НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ

Президент ЗСА Джордж Буш виступає на ювілейній сесії НАТО у Брюсселі.

Брюссель, Бельгія. — Виступаючи на відкритті зустрічі голів урядів країн — членів Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), президент ЗСА Джордж Буш запропонував зменшити до 1993 року чисельність американської і совєтської армій в Европі до 275,000 кожний. Президент ЗСА запропонував також зменшити кількість танків, бронетранспортерів і артилерійських гармат в арміях НАТО і Варшавського Пакту в Европі. Дж. Буш оголосив, що західні союзники готові вступити в переговори зі Совєтським Союзом та іншими країнами Варшавського Пакту про зменшення кількости бойових літаків.

Дж. Буш виступив з пропозиціями на відкритті зустрічі, присвяченої 40-літтю НАТО. Його пропозиції були зустрінуті схвально прем'єр-міністром Великобританії Марґарет Тачер, канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Колем та іншими головами урядів 16 країн — членів НАТО.

Підтримавши пропозицію Президента, британський прем'єр сказала: „Треба бути дуже обережними, скорочуючи свою армію. Ми повинні думати про те, щоб не залишатися беззахисними".

Канцлер Коль заявив: „Нині президент Буш проклав дорогу до дальшого успіху нашого Оборонного Союзу. Я вітаю його крок".

Політичні коментатори вважають, що пропозиція Буша про взаємне скорочення американської і совєтської армій відсунуло на другий плян існуючі між З'єднаними Стейтами і Великобританією, з однієї сторони, і Західньою Німеччиною, а також іншими европейськими країнами, з другої, суперечности про розміщені у Західній Німеччині американські тактичні нуклеарні ракети. Західня Німеччина настоює, щоб ЗСА і СССР негайно почали переговори про взаємне виведення з Европи тактичної зброї. ЗСА і Великобританія впевнені, що спочатку треба добитися рівности між НАТО і Варшавським Пактом в звичайних видах озброєнь, а вже потім вступати в переговори про тактичну нуклеарну зброю.

Ті ж політичні коментатори вважають, що Совєтський Союз може без особливого захоплення зустріти пропозицію Буша про доведення кількости військ ЗСА і СССР в Европі до 275,000. З'єднаним Стейтам для цього треба вивести з Европи понад 30,000 танків і старшин. Щодо Совєтського Союзу, то йому доведеться зменшити свою армію на 327,000 оісб, тобто в 11 разів більше.

Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що пропозиція Буша була зроблена у відповідь на мирні ініціятиви генсека Ґорбачова. На думку ТАСС, президент ЗСА попав під тиск громадськости, яка вимагала відповісти на пропозицію генсека, і Президент не мав іншого виходу, як виступити з зустрічними ініціятивами.

Військо вживало у Тбілісі бойові отруйні речовини

Париж. — Після повернення зі Совєтського Союзу група французьких лікарів, що входить в організацію „Медицина без кордонів", опублікувала заяву про те, що у квітні цього року в Грузії під час зударів демонстрантів з міліцією і вояками кілька осіб загинуло від отруєння бойовими отруйними речовинами, що використовувалися при розгоні демонстрації.

Французькі лікарі разом зі своїми американськими колеґами були запрошені в Грузію республіканським міністерством охорони здоров'я, а також відомим совєтським правозахисником академіком Андреєм Сахаровим. Вони оглянули понад 100 учасників демонстрації, які звернулися згодом у лікарні зі скаргами на здоров'я. Результати автопсії тіл 16 загиблих, сказано в заяві групи „Медицина без кордонів", підтвердили, що однією з причин їх смерти було задушення від отруйного ґазу хльорпікрин.

Доктор Марк Ґастеллю-Ечегоррі, член групи „Медицина без кордонів", повідомив, що до 1981 року хльорпікрин перебував на озброєнні совєтської міліції як сльозоточивий ґаз, дозволений до вживання у боротьбі з вуличними заворушеннями. Однак пізніше цей ґаз був перекваліфікований і переданий на озброєння армії як бойова отруйна речовина задушливої дії.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ вирішив зайняти сильне становище у справі, котра спромоглася поділити думки його кабінету й може спровокувати нові торговельні тертя. Тут ідеться про те, що президент Буш поіменно назвав три країни — Японію, Індію і Бразилію несправедливими торгівцями, а це може наразити їх зі сторони Америки також на різного роду заборони, якщо вони не погодяться на переговори, щоб погодитися на обниження своїх перепон для американських продуктів у їхніх країнах. Стараючись заохотити до більш справедливої торгівлі, ЗСА хочуть усунути заборони в тих країнах на деякі американські продукти чи радше їх вільне імпортування. Тому президент Буш дав цим країнам 18 місяців до надуми, що вони хочуть оминути подібні заборони на їхні продукти в Америці, то мусять улекшити свої вимоги.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.
Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Ювілей НАТО і становище ЗСА до СССР

У цьому місяці минає 40 років, як засновано Північно-Атлантійський Союз (НАТО), що його першими членами були ЗСА, Канада і 10 европейських країн. Цей могутній політичний і військовий бльок постав в наслідок протверезіння Заходу, коли Москва зламала всі свої зобов'язання з Ялтинської конференції і Потсдамського мирового договору.

Свою ціль бльок НАТО виконав, бо на протязі останніх 40 років не було третьої великої війни — поминаючи реґіональні й льокальні війни — Західня Европа й Північна Америка жили в мирі й добробуті. 29-го — 30-го травня ц. р., відбулася в Брюсселі, Бельгії, конференція на вершинах всіх членських держав НАТО для вшанування цих роковин. Проте це не був тільки церемоніял, а діловий розгляд сучасної ситуації та устійнення знову спільного фронту супроти цього потенціяльного і найбільш загрозливого противника, яким є, як і був, Совєтський Союз.

У підготові до цієї конференції весною цього року їздив до кількох західньоевропейських столиць державний секретар Джеймс Бейкер. Вертаючись з відвідин у Москві — він зупинився, був у Брюсселі, щоби інформувати союзників ЗСА про хід і вислід своїх нарад у Кремлі. На цьому місці була вже мова про те, що зручній дипломатії Ґорбачова вдалося засіяти зерно незгоди в ряди НАТО. Ґорбачов правильно вибрав найслабше місце в НАТО — Західню Німеччину, — яка, лякаючись власної ситуації, якнайдалі на схід положеної країни, прагнула б, щоб увесь Захід пристосовувався до її бажань. Тим бажанням є, щоб ЗСА якнайшвидше переговорювали з СССР про обмеження ракет на коротку віддаль, йдучи назустріч заяві Ґорбачова, що СССР відтягне зі Західньої Европи своїх 500 ракет. Джордж Буш і Джеймс Бейкер, підтримані Пентаґоном, цьому спротивилися. Вони звернули увагу, що заява Ґорбачова це тільки пропаґандивний трюк, бо СССР із своїми сателітами має 10,000 таких ракет, а наземними військами, т. зв. конвенціональними родами зброї перевищує НАТО у відношенні 7:1. У підготові до цієї вершинної конференції у Брюселі перебував в Америці, у минулому тижні президент Франції Франсуа Міттеран із своєю дружиною. Вони були гістьми президента Буша в його приватному домі у Мейні. В минулу неділю Міттеран і Буш — кожний з них — дістали почесний докторат університету у Бостоні. Ця ніби аполітична подія дала нагоду президентові Бушеві виголосити на величенькій площі перед університетським кемпусом суто-політичну промову до 30,000 слухачів.

Ця остання промова Буша стосувалася майже виключно становища до Совєтського Союзу та з пересторогою на адресу европейських союзників — насправді Західньої Німеччини, — щоб не повторювали колишніх помилок. Буш звернув увагу слухачів — насправді не тих у Бостоні, а в столиці Західньої Німеччини Бонні, — що в комуністичних країнах проходить тепер „ідеологічний землетрус". Буш потвердив свою давню заяву про готовість Америки перейти з політики стримування до політики співпраці з СССР, але повторив давню передумову, щоб Москва змінила власний підхід до цілої низки справ, які стоять на перешкоді нормальним взаєминам демократичного Заходу з імперією, яка плекає давні амбіції. Буш вже раніше заявив був, що у ділянці зброї мусить прийти до зрівноваження сил НАТО і Варшавського пакту і що тому переговорювати про редукцію ракет можна аж після дійсного, не пропаґандивного, зменшення совєтських наземних військ. У політичній ділянці СССР мусить перестати підтримувати сандіністський уряд в Нікараґуа та мусить у практиці, а не на словах завести права людини у себе і признати поневоленим народам право самовизначення. На цьому місці була вже мова про ці передумови Буша, але повторення їх у присутності Міттерана й позискання повної згоди Міттерана на своє становище — це був поважний успіх Буша.

На пресовій конференції у Бостоні Буш признав, що він взяв на себе місію приготовити конференцію у Брюсселі, щоб не було там найменшого дисонансу. Всі познаки вказують, що так і буде. Престиж ЗСА і персональний престиж Джорджа Буша допоможуть до нової маніфестації єдности західнього світу. Буш пригадав, що Америка вже двічі кривавилася в обороні Европи — „мир в Европі є миром і для Америки". Мудрі і правильні слова.

Ярослав Курдидик

ЗУСИЛЛЯ МОСКВИ, ЩОБ РОЗКОЛОТИ НАТО

Міжнародна громадська опінія Заходу залишиться невідмінною в цьому розумінні і значенні, що, починаючи від часу створення НАТО, Москва зрозуміла, що цей договір між вільними державами світу створюватиме постійну і неподолану перегороду у поширюванні і просовуванні московських імперських кордонів до Атлантійського океану.

Коли розцінювати об'єктивно силово-мілітарну потенційність, то тоді переконаємося, що обидві сторони Сходу і Заходу — будуть повторюванням загальновідомих справ — що хоч це відношення стоїть, як 3 до 1 в користь Москви, але ж... Зате НАТО у випадку евентуального майбутнього зудару матиме подавляючу і безсумнівну перевагу над совєтськими збройними силами бо розбудувало. — 1. Прикладну швидкість у комунікаційних зв'язках, мобільному перекидуванні і пересовуванні своїх збройних сил. 2. діймаючу перевагу у прецизності в закидуванні ракет, розвідувальному летунстві та у переносі додаткової нуклеарної зброї типу Б-52 і Б-2, або у т.зв. літаках невидимих, що їх не під силу виявити, ніяка радарова система.

Варто буде теж пригадати, що на те, щоб розколоти політичну, стратегічну і мілітарну спаяність НАТО, яке проіснувало вже 40 років, совєти вживають усіх можливих заходів і засобів, щоби виелімінувати із цього членства Західню Німеччину, яка є неначебто своєрідним основним силовим стрижнем, між сучасними державами, членами НАТО.

Нещодавно довелося зустрічати в европейській пресі Заходу навіть натяки про те, що Москва, буцім то приобіцяла провідникам у Бонні, що прийде до об'єднання обидвох частин Німеччини, а ще й надобавок „підписання окремого, чи пак, сепаратного мирового домовлення", якщо в Бонні погодяться на цю, таку, ласу і приманливу пропозицію...

При цій нагоді вийшло на яву, що Німеччина, яка уважає себе за перший і неминучий приціл та неодмінний плящдарм в евентуальному майбутньому зударі між Заходом і Сходом — попала під загальний натиск своєї власної „зеленої пацифістичної" політичної течії, яка просуває всякими пропагандивно-підступними засобами, щоб піти на цю сучасну тактично-приманливу пропозицію Москви. Із того виходить, що деяка частина німців має дуже коротку пам'ять і призабула про їхні жертви в людях та в безоглядній руїні, всіх їхніх людських та індустрійних скупченнях і розпочинають — дивним-дивом, вірити так самісінько, як і чимало наївних і нерозбірливих ліберально-лівих кіл на Заході, що, мовляв, з Ґорбачовим буде далеко легше прийти до згоди та добросусідських взаємодійних спілкувань, бож по його „витонченій" поведінці і словно-захоплюючій реториці, можна стверджувати і прийти до висновку — що ж це вам, не жорстокий психопат Сталін, грубошкірий неотеса, Хрущов, що бив черевиком по столі в ООН та погрожував, що він, угробить усіх тих, які не є такої самої породи, як він. Його теж не слід прирівнювати до Брежнєва, який створив свою власну т.зв. „Брежнєвську доктрину" і нею підбив та заволодів, Мадярщиною, Чехо-Словаччиною і під кінець і Афганістаном... І ця, сама доктрина залишилася і діє далі, тільки нею кермує і її просуває із такою самою послідовністю і настановою, в модерному закумфляжованому вияві, сучасної „казки-перестройки", дуже зручний, вирафінований і уздіблений, нового типу і покрою — кремлівський володар Міхаїл Ґорбачов...

А на підтвердження цього, що в цій комуністично-московській „імперії зла" нічого не змінилося, а її останні вибори підтвердили, що партія стоятиме у проводі надалі, щоб вести народ до завершення усіх „благ того світу". — І їй у допомогу увійдуть додаткові поправки до найліберальнішої конституції — і їх слід очікувати у суворих покараннях тюрмою і грішми, за обиду, критикування публічно совєтського державного устрою та у намаганні проявляти національну окремішність у непослушності, аранжуванням страйків, створюванням збіговищ із окремим наголошуванням та підкреслюванням за опір представникам влади, розуміти КҐБ, міліції і допоміжним партійним посіпакам у „чорних беретах", спеціялістам у побоях „і цькуванні поліційних собак вівчарок".

А щодо роззброєння?... На це, має найвлучнішу відповідь доволі багато західніх коментаторів — що їм, на саму згадку про цю пустослівну тарабанщину, яка розпочалася ще у 1975 році не варто відводити будь-якої більшої уваги. Хіба тоді, коли як ось саме тепер, постало напруження між членами НАТО, або, уточнюючи між ЗСА і Великобританією з одного боку і, рештою членства із-за такої „смішно важливої і принципової справи", щоб дослівно, 88-ом коротко засяжним ракетам типу „ЛІНС", додати до їхнього поштовху, теперішніх 60-70 миль, добавити пального до 40-500 миль. Причина в тому, що хоч ця кількість ракет „ЛІНС" стоять у відношенні до Совєтського Союзу, як 1 до 20, бо Захід має, точніше ЗСА мають їх не повну сотню, а Москва, тільки 2,000... Словом, нова причина для перебою, у переговорах про роззброєння. Або, як слушно згадав президент Буш — матимемо дещо вільного часу для того, щоб призадуматися і проаналізувати — скільки серйозности є під сучасний мент у всецілому нашому спілкуванні із СССР?...

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Л. Дончук

ПОТРІБНО СЕРЦЯ ДЛЯ НАШИХ САМІТНИХ

Не могла не відгукнутися на фейлетон О-КИ, видрукуваний у „Свободі" в числі за 22-ге квітня, п. з. „Про наше добре серце". В ньому авторка фейлетону заторкнула чи не найболючішу справу нашого суспільства — байдужість більшої частини громади до немічних, самітних, безпорадних. І то, на жаль, саме у нас українців.

А мені пригадалося, що колись я мала нагоду на 12-му телевізійному каналі почути доповідь д-ра Ліо Бускагліа, професора Каліфорнійського університету, на тему: — (мій вільний переклад) — „Мистецтво бути повноцінною людиною", а це виявляється увагою до свого „ближнього". Видав він дев'ять книжок, остання з них „бестселлер" ч. 1. Л. Бускагліа, автор твору, „Люблячи одне одного". Як видно, американці читають його твори, то, і добре, що хоч на якусь частину читачів вони роблять потрібний вплив. А скільки наших „англомовних" знають цього письменника?"..

Тепер хочу розповісти про свої власні спостереження, як у нас ставлення людини до людини... На мою думку, у Філядельфії, ця справа не цілком занедбана... Тут багато міських „Нирсінг гомів", українці називають їх „піклувальними". В одному з них перебуває більше, як 30 українців. Наші найактивніші в Суспільній Опіці СУА — Н. Оранська та І. Кушнір домовилися з о. Іваном Біляничем, священиком Церкви Царя Христа, щоб він в останню суботу кожного місяця відправляв там Службу Божу. Вони ж домовилися із начальством цього Будинку, щоб у призначений день велика заля була вільна. Кілька членок СУА (я була між ними) привозили тим обездоленим маленькі подаруночки — в більшості овочі: банани, виноград.

Медсестра мала список українців і привозила до залі, де відправлялося Богослуження, на візочках таких, що не могли вже ходити. Отець Іван Білянич надзвичайно добра чутлива людина — справжній священик. Він уміє так гарно підбадьорити, часом трохи розважити цих знедолених, що вони нетерпляче чекають тих субіт...

А на Свят-Вечер було надзвичайно!.. Богослуження відправлялося під вечір. Того дня в залі ставили довгі столи, накриті скатертями і біля них стільці, бож після Богослужби відбувалася традиційна свята вечеря. Членки СУА привозили все, що, за традицією потрібно: була кутя, борщ з вушками, вареники, голубці і щось солодке — все це вони приготували. А одного разу там навіть хор з якоїсь церкви співав колядки.

Ще у нас при Освітньо-Культурному Центрі, з-поміж пенсіонерів, є теж кілька „добровільців". Вони готують перед Різдвом окремі пакунки, розвозять тим немічним, які живуть ще у своїх приміщеннях. Так само, час від часу, їздять провідати „самітників", чим приносять їм велику радість, бо можуть почути свою рідну мову.

Але ж із записаних у Освітньо Культурному Центрі пенсіонерів (1,000), ча жаль, лише „жменька" беруть участь у праці Суспільної Опіки.

Тепер хочу розповісти про інші місцевості. Була я на Міжокружній конференції Суспільної Опіки СУА, що відбулася у Філядельфії ще 29-го березня 1987 року. Після неї я до „Свободи" написала скорочений зміст. Прибули голови і референтки з округ: Ню Джерзі, Ню Йорк, Нова Англія, Вашінгтон і Філядельфія.

Після відкриття та виступів фахівців з різних ділянок Суспільної Опіки, слухали доповіді референток відділів — про їхні досягнення і „недосягнення"... Говорили про допомогу потребуючим у Бразилії, стипендії для студентів. Ця ділянка чи не найкраще організована; про медичну допомогу для хворих дітей, головне у Бразилії: туди посилають гроші, щоб хворі могли мати краще лікування.

Але ж і голови відділів і референтки журилися браком — добровільців, які виявляли б бажання брати участь у праці Суспільної Опіки, відвідуючи немічних, самітних. Тож, у мене залишилося досить тяжке враження від конференції: велика частина українців, живучи у добробуті, збайдужіла, не хоче думати про немічних, самітних — і то, дійсно в нашій громаді „болюче місце".

Та й пригадалась мені доповідь д-ра Л. Бускаґлі про „Мистецтво бути повноцінною людиною" і його твір: „Люблячи одне одного..."

ПРЕДСТАВНИК ПАКІСТАНСЬКОЇ військової розвідки Ріяз Улля повідомив, що недалеко від села Ехаккар у провінції Пенджаб впала велика ракета невідомого походження. Ракета врізалася в землю в пустинній місцевості і не причинила ніякої шкоди. Пакістанські експерти збирають осколки, щоб встановити її походження. Місцеві англомовні газети навели слова командуючого пакістанською армією генерала Мірзи Беґа, який вважає, що мова йде про совєтську ракету, запущену з сусіднього Афганістану. Пакістанці також висунули версію, що на їх територію впала індійська ракета „Аґні", перші випробування якої проводилися якраз у той день.

Василь Ленцик

ЦІННЕ ВИДАННЯ Є ШЕМАТИЗМ УКЦЕРКВИ В ДІЯСПОРІ

Неструджений дослідник нашого церковного минулого, о. д-р Дмитро Блажейовський, обдарував українську науку новим виданням, цим разом документальним твором на 1,318 сторінок дрібного друку, що зветься „Шематизм Української Католицької Церкви, огляд Церкви в діяспорі". Вийшла ця об'ємиста книга у Видавництві Отців Василіян у серії Записок ЧСВВ, Рим 1988. Вийшла вона з доручення Синоду Українських Католицьких Єпископів, як пропам'ятна книга з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні.

Шематизм-це грецьке слово, що означає спис, осіб, зайнятих в якійсь професії, священиків, урядовців. Цей термін прийнявся в церковній номенклятурі на означення списка парохій, священиків, патронів, Церкви, (тзв. коляторів), зі списком часто майна даної парохії, стану парохіяльних будників, коли була побудована церква, хто і коли її посвятив і коли відбулась візитація Владики, які церковні організації, чи братство існували в парохії, які світські організації були ітп. Найголовніше — все було подане, скільки душ було греко-католиків, скільки латинників та інших віровизнань на терені даної парафії.

Нині неоціненої вартости є шематизм о. д-ра Никоровича Перемиської епархії на рік 1879. Цей шематизм обіймає цілу перемиську епархію, яка включала також Лемківщину, отже покриває під оглядом населення цієї території, яка нині у великій мірі опинилася у Польській Народній Республіці. Цей шематизм наглядно показує, який стан нашого населення був тоді на Лемківщині та Посянні. В меншій мірі, подає ці дані також Лемківський шематизм, який зладив в 1936 році о. Стефан Ядловський. Обидва ці шематизми є цінним цим, що попри звичайні дані про дану парохію. Особливо цінним під тим оглядом є шематизм о. Никоровича.

Шематизм о. Блажейовського, виданий англійською мовою, в загальному обмежується до даних про Церкву в діяспорі і є властиво списком українських католицьких парохій і священиків від 1884 року, тобто від о. Івана Волянського, першого священика на цьому континенті, а далі поданий список парохій і священиків, які будь-коли діяли в даній парохії. У шематизмі є поданий короткий історичний вступ, почавши від прийняття Християнства Св. Володимиром Великим 988 аж до найновіших часів.

Шематизм о. Блажейовського обіймає такі розділи: Розділ І. Рим і Українська Католицька Церква". В цьому розділі подано історичний вступ, адміністрацію і священиків. Розділ. 2 подає коротку історію Української Католицької Церкви в ЗСА за таким порядком; архиепархія Філядельфійська, Чикаґська епархія, епархія на Пармі і Стемфордська епархія.

Розділ 3. „Українська Католицька Церква в Канаді". В цьому розділі подана також коротка історія нашого поселення від першого імміґранта Василя Єлиняка, перших місіонерів, про призначення першого єпископа для Канади до встановлення митрополії та останньої епархії Вестмінстерської. У Канаді є такі епархії: 1. Вінніпезька архиепархія з осідком Митрополита на Канаду з 1956 р., 2. Едмонтонська епархія, Ню Вестмінстерська, Саскатунська і Торонтонська епархія.

Розділ 4. „Австралія і Південна Америка". Розділ 5. Західня і Центральна Европа". Розділ 6. „Монаші чини чоловічі". Найперше подані дані про організаційну сітку Отців Василіян з центральним зарядом в Римі, далі йдуть віцепровінції в Арґентині, Бразилії, Канаді, Польщі, ЗСА і Юґославії. Далі подані дані про ОО. Редемптористів, Салезіян, Студитів, Монархів Гори Тавор і подане також Місійне Т-во св. Андрея.

Розділ 7. Монаші загромадження жіночі. І тут знову подані дані про центральний заряд в Римі, якому підлягають такі монастирі: віцепровінція в Арґентині, делеґатура в Австралії, місія в Бразилії, віцепровінція у Польщі, провінція в ЗСА, і провінція у Юґославії.

Сестри Служебниці Непорочного Зачаття П. Д. М. Сестри Служебниці мають свій головний заряд в Римі, а крім того монастирі: віцепровінція в Арґентині, провінція в Бразилії, в Канаді, Польщі, ЗСА і Юґославії.

Сестри Йосифітки мають свої монастирі в Польщі, Бразилії і Канаді. Існують також Сестри Студитки в Канаді, Сестри Катехитки св. Анни, Сестри місіонерки П. Д. М. Сестри місіонерки Християнського Милосердя і Катехитки Пресвятого Серця.

Розділ 8. „Українські католицькі інституції вищої і

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Осип Кравченюк

СТОЛІТТЯ НАРОДИН Т. ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНІ 1914 РОКУ

Зріст українського життя, що наступив після революції 1905 року, дуже непокоїв російські реакційні кола і їхніх прибічників, галицьких москвофілів. Вони робили натиск на російський уряд, щоб він припинив „антидержавну" діяльність українців і відкрили 24-го жовтня 1910 року Київський відділ „Галицько-русскаго Общества", а на форумі „Клюбу русских националистов" давали відчити про „мазепинську небезпеку". Своїми виступами вславились, зокрема Н. В. Стороженко й галичани, д-р Юліян Яворський. Перший із них виголосив 30-го листопада 1911 року доповідь „Сущность и значение украинофилов", в якій сказав, що український рух корисний усім ворогам Росії, австрійським німцям, Папі й Митрополитові Шептицькому. Юліян Яворський вказував у рефераті „Мазепинский кошмар й русская действительность" на вихований поляками „кадр украинцев, ненавидящих все русское" і підкреслював, український рух не мав би успіху, якщо б його не підтримували Австрія, Німеччина і... жиди.

Після цих двох доповідей заговорив про „мазепинство" також Анатолій Савенко у своїй статті „Де головний ворог?" (Кievлянин, ч. 318, 1911). Він б'є на сполох, що „мазепинський рух росте" та, що навіть у самій Росії мазепинці „гарно устроїли собі ряд передових позицій, з яких найголовніша — Київ". Вони опановують школу, а „серед народніх учителів страшно великий процент мазепинців". А вже найгірше те, — пише Савенко, — що, паралельно з тим витворюється всіма силами культ Шевченка, на його могилу організуються паломництва й там ціле літо співають його заклик: „Поховайте та вставайте, Кайдани порвіте..." Що ж робити? Як боротися з мазепинством?, — він запитує, — і у відповідь собі викрикує: „Давити!"

Ось такою була атмосфера в Україні напередодні сторіччя народин Тараса Шевченка. Вона привела до закриття „Просвіти", де вона ще існувала, різних клюбів, до заборони лекцій і концертів, до усунення з полиць книгарень „небезпечних книжок", у першу чергу „Кобзаря" та нарешті до заборони святкувань Шевченкових роковин. До протесту проти цієї заборони українське громадянство Києва приготовлялось уже заздалегідь. Українська молодь в университеті, політехніці, вищих курсах тощо видала проклямації до всього студенства, щоб у день свята Шевченка бойкотувати виклади. Одночасно інші групи студентів видали українською, російською і польською мовами відозви з закликом до вуличних демонстрацій. Як і треба було сподіватись, у день свята вулиці міста вкрились масою жовнірів, поліції і донощиків під проводом самого губернатора Суковкіна й поліцмайстра міста, Ворончука. Софіївський Собор був переповнений українським громадянством і студентством.

Після Богослуження мала бути відправлена панахида, а коли влада це заборонила, всі присутні вийшли із співом „Вічная пам'ять" на площу й тут зударились уперше з поліцією. Те саме ділялось у Володимирському соборі та інших церквах. Всюди проходять демонстрації, поліція на конях роз'їжджає по цілому місті, однак, демонстранти, поділені на кілька груп, появляються то тут, то там з українським національним гимном на устах та з різними окликами проти царського режиму, як от: „Проч з Росією!", „Проч з царським режимом!" На всіх менших і більших площах Києва демонстранти співали" „Вічная пам'ять", „Ще не вмерла Україна", „Не пора", „Ми гайдамаки" ітд.

Українські доми, інституції і крамниці були прибрані килимами й виставили портрети і погруддя Шевченка. Українські книгарні та інші торговельні заведення були замкнені. На машино-будівельнім заводі застрайкували 600 робітників і влаштували демонстрацію, і це саме зробили робітники друкарні Яковлева. Київська організація Українська соціял-демократична робітнича партія розкинула по Києві летючки, в яких, був заклик підтримати одноденний політичний страйк по всіх вищих школах, а дальше такі знаменні слова: „Пам'ять людини, що кров'ю серця і тіла свого заплатила за свій революційний протест **Генія, повинна бути святом для кожного, хто відчуває на собі важку руку „царів, несититих шинкарів. Хай же в цей день об'єднаємось ми під прапором, на якому червоними** буквами напишемо: Тарас Шевченко!" Очевидно, демонстрації привели до численних арештів, обшуків та іншого роду шиканів. Зате не арештовано нікого з-поміж 200 російських чорносотенців, які пробували робити контрадемонстрацію і співали по кілька разів „Боже, царя храні" і „Спаси Господи".

З приводу Шевченкового ювілею наспіло до Київських українських організацій і інституцій та на руки проф. М. Грушевського багато привітів і телеграм з усіх кінців світу. Відгукнулась на події в Києві також закордонна преса. Лондонський „Таймс" з 12-го березня 1912 року писав, що, згідно з повідомленням газети „Новое время", на будинку Київської політехніки виднів прапор з написом: „Хай живе незалежна Україна!" Ця сама англійська газета з 13-го березня подала, що товпа викрикувала: „Хай живе автономна Україна!" та, що на форумі Думи відбулася 11-го березня палка виміна думок між Мілюковим і Савенком з приводу демонстрацій у Києві. Мілюков твердив, що український рух не є сепаратистичним, а Савенко відкидав думку. Коментуючи це, „Таймс" пише: „Котра б із цих версій не була правильною, правдоподібним є те, що українське питання носить у собі можливості неспокою, внутрішнього й зовнішнього, що його в загальному ніхто в цій країні дотепер не підозрівав".

У міру можливости, також інші українські міста старалися задемонструвати свою відданість Шевченкові. У Харкові ще 10-го лютого 1914 року студенти всіх факультетів рішили на своїх зборах бойкотувати виклади, а потім вийшли зі співом на вулицю, де їх розігнала поліція. Наступного дня студенти технологічного інституту влаштували демонстрації, а до них прилучилися студенти університету. Виклади у цей день не відбулися. Формального Шевченківського свята в Харкові не було. В Катеринославі студенти гірничого інституту оголосили страйк і влаштували урочисті збори в пам'ять Шевченка. Ці збори відкрили професори Тертіґорів і Д. Яворницький, директор місцевого музею запорізької старовини, а доповідь про Шевченка виголосив журналіст Биков. Єпископ Агапій дозволив відправити панахиду, з тим, що про неї не буде оголошень по газетах. Панахиду відправили 26-го лютого 1914 року. Того самого дня відбулася панахида в Полтаві.

(Закінчення на стор. 4)

Відбулася Шевченкова виставка в Ню Брітен

Частина шевченківської виставки в Ню Брітен, Конн.

Ню Брітен, Конн. — Тут в місяці квітні відбулась в публічній бібліотеці виставка, присвячена творчості Тараса Шевченка, якою місцеві українці відзначили проголошення автостради іменем Т. Шевченка, яке відбулося в 1986 році, як також з приводу 175-річчя з дня народження Великого Кобзаря.

Виставку підготовили місцеві українські громадяни Емрик Престаш і Михайло Мовчан.

Це вже третій рік з черги, що місцева публічна бібліотека має українську виставку.

Проф. Я. Пелікан...

(Закінчення зі стор. 1)

Кінцеву лекцію проф. Пелікана, історика Церкви та християнського вчення у всіх його деномінаційних виявах, прочитано в авдиторії Кровн Сентер у присутності понад ста осіб. Серед видатних гостей були Кардинал Мирослав Іван Любачівський, Владика Іннокентій Лотоцький, духовенство, монахині, представники університетської адміністрації, професори, студенти та добірна українська публіка.

Академічний вечір відкрила проф. Барбара Бардес, декан університетського коледжу, у програмі якого цей курс відбувався. Д-р В. Бардес підкреслила співпрацю з університетом української громади в особі місцевого Ювілейного комітету, що його очолює дир. Роман Мицик, і ця співпраця у висліді дала таку надзвичайну серію доповідей, що ними університет Лойоли відзначає Тисячоліття Хрищення України.

Д-р В. Маркусь представив доповідача, що його навіть неспеціялісти знають із його багатьох писань і книжок. Проф. Пелікан зумів не лише дати історію християнської доктрини від Апостольської Церкви через усі спільні і західні собори, але вдало осмислив значення Христового вчення у пристосуванні до різних виявів життя — культури, політики, суспільної думки, та у різних культурно-етнічних середовищах. Його п'ятитомова праця „Християнська традиція" (другий том її присвячено східній традиції) є справжнім „опус магнум" теологічної думки в її історичному дослідженні.

Доповідач вже на вступі вніс оригінальну символіку, у рамках якої розвинув свої думки: три собори святої Софії — Константинопольський і Римський (патріярший собор) та Київська Софія, як спільний міст поміж ними. На цьому тлі д-р Пелікан представив формацію Київського християнства — орієнтацію князів Володимира і Ярослава та великого Митрополита Іларіона на Візантію, з одночасним прагненням інтегрувати у ній кращі досягнення Заходу. Це постійно виявлялося в Київській Церкві в добах Унії, православного Митрополита Петра Могили, а пізніше навіть в українській автокефалії, а далі в таких постаттях як Митрополит Андрей Шептицький та Патріярх Йосиф Сліпий.

Напруження і синтеза між Сходом і Заходом мабуть стали історичним призначенням Української Церкви й культури. А в лоні однієї вже християнської української вітки, греко-католицької в Галичині та в діяспорі, ця дилема виявляється у двох тенденціях — східній і західній, боротьбі між ними та у їх поєднаннях. З історичної перспективи проф. Пелікан вказував, що ця конфронтація не була чужою й іншим слов'янським народам, наприклад, Чехії, Польщі, Болгарії, але вони її розв'язали односторонньо. Українці, натомість, намагалися приєднатися до обох, у чому мали найкращих прототипів у житті та творчості двох слов'янських апостолів — Кирила і Методія.

Більш докладно зупинився доповідач на постатті Кардинала і Блаженнішого Патріярха Йосифа, який, будучи за формацією західнім теологом, проте у своєму думанні й орієнтації високо доцінював Схід — патристику, літургію та тих церковних діячів Сходу (Ізидор, Віссаріон), які пробували будувати мости єдиної Вселенської Церкви (плюралістичної), що вміла б поєднати різні богословські традиції. Другий Ватиканський Собор продемонстрував цю традицію у самій Римській Церкві. Св. П. Патріярх Йосиф відчував, що українці — католики і православні — мають у цьому вийняткову місію, але її мусять виконати шляхом вивчення спадщини цілої Церкви, а своєї зокрема. Тому Кардинал Сліпий мав велику візію, думаючи про науку (УКУ), продовження своєї спадщини в діяспорі (організація Помісної Церкви), намічуючи завдання для України (Патріярхат).

Вивчаючи біографію і працю Патріярха Йосифа з метою написання книги про нього, проф. Пелікан прийшов до переконання, що Кардинал Сліпий, як мало хто інший, уосібнює ту історичну тенденцію українців стояти водночас із Заходом і Сходом, але без того, щоб бути виключно інтегрованими в один чи другий світ. (До речі, праця проф. Пелікана про Блаженнішого Йосифа вже друкується в одному із престижевих англомовних видавництв).

Після доповіді відбулася дискусія, після чого слово зайняв Патріярх Мирослав Іван, дякуючи університетові Лойоли за цінну серію викладів, що було з боку американської і католицької академічної установи найкращим відзначенням нашого Тисячоліття.

Опісля організатори академічної зустрічі запросили всіх учасників на прийняття в університетському вестибюлі, що його елеґантно приготовила пані Люба Калін, Оксана Ванджура та Марійка Боднарук.

Увечорі того ж дня відбулася святочна вечеря на пошану Кардинала Патріярха і гостя-доповідача проф. Я. Пелікана, з дружиною, в нововідкритому Культурному Осередку свв. Володимира і Ольги. Присутніх було 32 особи; серед них з Лойола університету вісім осіб, представники організованої української громади на чолі з головою СКВУ Юрієм Шимком, що саме тоді гостював у Чикаго, ювілейного Комітету Тисячоліття та фінансових установ — банку „Певність" та каси „Самопоміч", які між іншим, фінансували цю святкову вечерю. Промовляли д-р Мирон Куропась (від Ювілейного комітету), декан д-р Джеймс Вайзер і Владика Іннокентій. Відкрив цю зустріч отець-митрат Маріян Бутринський, настоятель Собору свв. Володимира і Ольги, а вечір вів проф. В. Маркусь, директор Філії Українського Католицького Університету. До речі, цією зустріччю Філія УКУ відзначала 15-річчя свого існування.

Духовні науки на Фльориді

Як метеор, що засвітив, була місія „Через пісню до Христа, або від колиски до Паски", яку провів у трьох днях, виголосивши чотири науки, о. протоієрей Роман Ґаладза із торонтонської дієцезії у Ст. Пітерсбурзі, Фльорида.

Це була радісна подія в житті мешканців Фльориди. Як сам о. проповідник на вступі цієї місії зазначив, вона буде „інакша", як досі присутнім у церкві доводилося слухати. Перше враження було прекрасне. Звичайно, присутні в церкві були насторожені на цю „інакшість".

Вже „чин постного Молебня" із піснями був інакший, що складався з начала обичного, 50-го псалму, ектенії мирної, в якій було прошення, „щоб Господь прикладом своїх страждань послав нам усім цього посту смиренну покору, міцну терпеливість та братню любов, щоб ми вдосконалили душу свою для достойної зустрічі Воскресіння Господнього та життя правдивого християнського" і в кінці гарної приклонної молитви, „щоб Ісус Христос вислухав наше гаряче благання, коли ми з тлінним тілом своїм будемо розлучатися, прийняв нас у свої руки і самого Його на хресті бачили".

Свої проповіді о. проповідник виголошував на середині церкви під претекстом, щоб вірні краще почули його науку. Насправді о. проповідник, добрий психолог, зробив це тому, бо в перших рядах церкви, як це водиться у нас за традицією, нікого не було на лавках і тому не хотів в такій атмосфері виголошувати свої науки. Ледве одна третина була присутня в церкві в порівнянні з кількістю на недільній Службі Божій. А шкода, що так мало цікавляться своїм духовним життям, а ще й до того у старшому віці. „Не знаєш скільки літ Бог призначив тобі жити, може їх вже немного, — писав покійний митрополит Андрей, — чи ви не бачите й не розумієте, що не можете бути спасенні, коли для спасіння нічого не зробите". Такою саме нагодою були місійні науки о. протоієрея Ґаладзи.

Проповідував він без рукопису, голосно, виразно, кожне слово, поволі, дбаючи тим способом про користь для свого слухача. Співав о. проповідник приємним голосом, а народні пісні у першій науці-від колиски до гробової дошки, тематично були зв'язані із життям людини на землі і нічим не порушували поваги Церкви. Отець проповідник гарно пояснив символіку народних, церковних, воскресних пісень, так що, слухаючи їх, слухачі краще зрозуміли їх суть, на що багато з присутніх раніше не звертали уваги.

Закінчив о. Р. Ґаладза свою місію Службою Божою та, відспівавши навколішках молитву „Владико неба і землі", роздав гарні образочки ікони „Зшестя в ад Господа нашого Ісуса Христа" роботи іконописця ієромонаха Ювеналія Мокрицького, студита, що знаходиться в храмі св. Софії в Римі. Треба також згадати, що багато вірних скористало з поміччю о. проповідника зі Св. Сповіді і виходили від нього зі сльозами на очах.

Митрополит Шептицький писав в одному із своїх писань: „Не можна інакше проповідувати, як прикладом власного життя. Спосіб, як священик робить поклін поперед Св. Тайнами, як молиться, скуплення, яке проявляється на його лиці, на укладі цілого його тіла, все це є проповіддю, що вчить людей, як треба почитати Христа". Таким прикладом був саме о. протоієрей Ґаладза, науки якого вірні на Фльориді мали нагоду слухати, а відгомін цих наук залишиться до кінця їхнього життя.

Після закінчення місійних наук у Ст. Пітерсбурзі о. проповідник виїхав до Мамі, щоб провести їх там, мабуть, не менш успішно.

Євген Ф-ич

УРЯД НІКАРАҐУА видав зарядження на видалення двох американських дипломатів, оскаржуючи їх в підбурюванні до страйкування учителів у сільських районах країни. Сандіністи названих американських дипломатів Джоела Касмана, економічного урядовця американської амбасади в Нікараґуа та Кетлін Бармон, аташе для робітничих справ Центральної Америки, обвинувачують не тільки в заохоті учителів до опонування уряду, але у постачанні грошей для тих учителів, які цим займалися. Державний департамент через своїх речників заявив, що закиди уряду Нікараґуа супроти названих американських дипломатів не мають жадних підставових доказів. Тому коли уряд Нікараґуа не відкличе свого зарядження, ЗСА будуть змушені видворити двох дипломатів уряду Нікараґуа.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ подав до публічного відома що переносить одного моряка, який є під слідством, пов'язаним з вибухом на військовому кораблі „Айова". За твердженнями речників Пентаґону, його переносять з уваги на його безпеку, бо в цьому випадку загинуло 47 моряків — членів корабельної залоги, то команда корабля побоюється небажаних непорозумінь між залогою і підстаршиною Кенделлом Труїттом, ім'я якого засоби масової інформації пов'язали із іменем погиблого моряка Клейтона Гартвіґа. З уваги на це, ФБІ перетрясає речі загиблого К. Гартвіґа, щоб могти прослідити, скільки правди в тому, що вибух був спричинений як засіб самогубства чи навіть мордерства.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ **Туреччини Іналь Бату повідомив, що совєтським дипломатам було дозволено зустрітися з капітаном військово-повітряних сил Алєксандром Зуєвим, який недавно викрав винищувач і попросив політичного притулку у ЗСА. „Капітан Зуєв, — сказав Бату, — покинув СССР з власної волі і не має наміру повертатися на батьківщину. Однак, беручи до уваги дружні відносини між СССР і Туреччиною ми переконали летуна зустрілися з представниками совєтської амбасади". За словами Бату, Зуєва, який перебуває в одному зі шпиталів Анкари, допитують компетентні особи. На підставі відповідей капітана буде прийняте остаточне рішення. „Якщо ми прийдемо до висновку, що Зуєв залишив СССР з політичних мотивів, його передадуть американським властям, — сказав Бату. — Але навіть у тому випадку, якщо таке мотивування не буде підтверджене, ми не зобов'язані відправляти його назад в СССР".**

Степан Хмара...

(Продовження зі стор. 1)

нив за собою лікарський кабінет, сказавши перед тим людям, що він абсолютно не боїться суду, але вимагає гарантій, що на цьому суді буде його адвокат, що суд прослухає запис його виступу на мітингу, за який судять, що будуть присутні громадськість і преса — в тому числі закордонні журналісти. Якщо такі гарантії йому дадуть — він хоч зараз готовий стати перед судом. До того ж часу, доки він не має юридичного захисту, Хмара вирішив піти на нелегальне становище. Щоб пояснити людям свою ситуацію, а також звернути увагу на посилення репресій в Радянському Союзі, Степан Хмара написав до радянської і світової громадськости таке звернення:

Партійно - кагебістська мафія вдалася до нової форми наступу на правозахисний рух. 5 травня 1989 року за громадську діяльність мене покарано на тисячу карбованців і поставлено під адміністративний нагляд. Приводом став мій виступ на санкціонованому мітингу 26 квітня 1989 року у Львові, присвяченому роковинам Чорнобильської трагедії. Їх мотивація — „антиобщественная деятельность; ранее привлекался к уголовной ответственности за государственные преступления". (Мали на увазі те, що в 1980 році наді мною було вчинено розправу і кинено на 7 років у концтабори за політичними мотивами). Сучасне керівництво перестройщиків остаточно скинуло маски і ще раз доказало, що воно нічим не відрізняється від своїх попередників: воно цинічно продовжує топтати людські права і порушувати міжнародні правові норми, в тому числі недавно підписаний підсумковий документ у Відні. Природа „імперії зла" не змінилася, змінилися лише форми війни з представниками народу. Конкретний випадок зі мною — адміністративний нагляд — створює прецедент боротьби проти УГС, робить спробу задушити її, розпочинаючи процес обезголовлення Спілки. Заявляю, що не буду виконувати головної вимоги адміністраційного нагляду, і вважаю поведінку властей викликом демократичній громадськості СРСР і плювком в обличчя всім учасникам гельсінкського процесу. Люди! Не вірте брехливій пропаганді й солодким усмішкам теперішніх кремлівських акторів!

10 травня 1989 року
м. Червоноград

Відбудеться...

(Закінчення зі стор. 1)

Савнт Бавнд Бруку в Ню Джерзі, а також його Музею. Тут же показано Український Цвинтар — Пантеон, велич і краса якого не мають собі рівного в Америці; 13. „Обличчя лісу" про користь лісів від часу, коли в них жили індіяни, через перших білих поселенців, дотепер.

Черговим його проєктом є зфільмування історії української ікони від джерела її походження, в історичному освітленні на автентичних ґрунтах в Італії, Греції, Святій Землі, при чому він показує і вдало відрізняє українську ікону від ікон інших народів, та хронологічний розвиток її появи, символіки та містицизму. В історичній частині фільму буде мова про іконокрадство, що є для нас особливо пекучою справою, бо наші сусіди крадуть наші ікони, якими потім чваняться перед світом, як своїми.

Фестиваль фільмів Славка Новицького в Чикаго буде небуденною мистецькою подією, і сам фільмар буде присутнім під час висвітлення фільмів у неділю, а в понеділок, 5-го червня, відбудеться приватна зустріч зі Славком Новицьким в елегантному ресторані „Ґаланс". Організація засобів інформації запрошує всіх свідомих українців стати в лаві тих, ім'я яких знайдеться на фільмовому записі „ІКОНИ", як меценатів фільму, чи щедрих жертводавців, які зможуть присвятити цій меті більші або менші дотації.

Про всі інформації відносно Фестивалю і його перебігу, слід звертатися до Ярини Антонович на число телефону (312) 489-2722.

Кінцеві святкування ювілею Тисячоліття у Балтиморі

Балтиморський Комітет Тисячоліття Хрищення України заплянував ще в 1987 році свою дворічну працю так, що її закінчення припадає на першу половину 1989 року. Воно фактично відбудеться в червні Службою Божою в історичній латинській базиліці, якою наш Комітет Тисячоліття бажає вшанувати 200-ліття першої католицької епархії в ЗСА та одночасно завершити святкування ювілею Тисячоліття Християнства між нашими співгромадянами. На неділю, 25 червня ц. р., плянується урочиста Служба Божа в нашій церкві з подякою Всевишньому за успіхи у ювілейних святкуваннях, а опісля сходини для звітування громаді.

Доповідь проф. Лідії Шав'як, члена управи Комітету Тисячоліття та містоголови 59-го Відділу СУА, на тему „Велика княгиня свята Ольга" була саме в пляні Комітету Тисячоліття і вона відбулася в неділю, 25 квітня ц. р. в залі Дому Української Молоді.

Доповідачка, користуючись літописними відомостями, переказами та і пізнішими творами про св. Ольгу Дмитра Туптала з початку XVIII ст., змалювала зацікавленим слухачам постать княгині Ольги як людини, володарки і християнки, як теж багате історичне тло часів християнізації Київської Руси, її зносин з сусідами, головно з Візантією.

Проф. Л. Шав'як обширніше обговорила ті моменти із життя княгині Ольги, які вияснюються по різному науковцями, наприклад, походження княгині Ольги, час і місце її охрещення, час відвідин Царгороду. Доповідачка, йдучи за закљюченнями більшости дослідників, вважала, що княгиня Ольга була варязько-слов'янського княжого роду з племени кривичів з околиць Пскова, що охрестилася вона в Києві по смерті Ігоря між 950 і 955 роком та що відбула лише одну подорож до Царгороду, в 957 році з метою наладнання візантійсько-руських відносин, виєднання ієрарха для Києва та здійснення династичних зв'язків з Візантією.

Доповідачка підкреслила особливу ефективність її як володарки — відсутність війн в час її князювання (майже двадцять років), впорядкування податкової системи, постійні особисті зв'язки з навіть віддаленими районами імперії. Відвідини Візантії та висилка посольства до Оттона свідчать про те, що розвиток християнства лежав на її серці. Вона чи не найбільша причина того, що в 988 році визнано християнство державною релігією.

По доповіді ред. Осип Зінкевич підніс проф. Лідії і д-рові Ярославові Шав'якам книжку-хроніку „Тисяча років християнства в Україні", видану Смолоскипом і Крайовим Комітетом Тисячоліття, як вияв вдячности за їхні доповіді для балтиморської громади про добу християнізації Руси-України. Згодом відбулася довготривала дискусія, що свідчить про зацікавленість слухачів.

Б. С.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

КАПІТАН СОВЄТСЬКИХ військово-повітряних сил Алєксандер Зуєв, який викрав винищувач МІҐ-29С і приземлився у турецькому місті Трабзон, переведений з лікарні цього міста в одну з лікарень Анкари. Представник університетської лікарні в Трабзоні сказав журналістам, що до лікарні приїхала поліція і відвезла Зуєва з собою. Совєтський капітан, як повідомлялося, був поранений в руку охороною військового летовища у Цхакаї в Грузії. Він попросив політичного притулку у ЗСА. Пресове агентство „Анатолія Нюз" повідомило, що за літаком Зуєва була організована погоня. Однак, коли совєтські літаки, які переслідували Зуєва, долетіли до турецького повітряного простору, вони повернули назад. У неділю увечорі до Трабзону намагався наблизитися зі сторони Чорного моря совєтський літак, але його відігнали турецькі винищувачі.

ЯК ПОВІДОМИЛИ КОРЕСПОНДЕНТИ британської радіомовної корпорації Бі-Бі-Сі, в столиці Анголі Люанді щодня до 150 осіб вмирає в результаті спалаху епідемії холери, викликаної, як вважають, проникненням нечистот в ріки Кванза і Бенґо, які вийшли з берегів.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 1-го квітня 1989 року відійшла у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, ШВАҐРОВА І НЕВІСТКА

бл. п.

Ірена Чайківська

з дому Дмитренко

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Всечеснішому о. Якову Мельнику, парохові церкви св. Благовіщення в Мелроз Парк за відправлення Святої Літургії та похоронних відправ.

Дякуємо за численну участь на похоронних відправах Родини, Приятелів і Знайомих, за теплі і щирі слова розради телефонічно і листовно, за таке велике число квітів.

Дякуємо сестрі Марії Кекилії ЧСВВ, президентці Менор Джуніор Каледжу, сестрі Марії Францішці ЧСВВ, директорці Студійного Осередку Української Культури Менор Джуніор Каледжу, Христині Хомик Їжак, кураторці Музейної збірки СОУК. Станичному Юрієві Богачевському і членам Пластової Станиці та друзям пластового Куреня „Бурлаки". Учительці 1-ої кляси школи Українознавства „Рідна Школа" Оксані Повзанюк за чутливе, добре серце до нашого Андрійка. Членкам 88-го і 43-го Відділам Союзу Українок Америки. Прихильницям і членкам Фінансової Комісії СФУЖО та голові Фінансової Комісії СФУЖО Марії Харині за участь у похоронних відправах. О. Митратові Мирославові Харині і Сестрам Василіянкам за молитви.

Дякуємо за прощальні слова під час Панахиди голові 88-го Відділу СУА, до якого належала Покійна, Роксоляні Луців за зворушливе прощання, 2-ій заступниці голови Централі СУА і організаційній референтці Централі СУА Олі Гнатейко, Любі Кос товаришці Покійної за спогади і прощання.

Дякуємо Сестрицтву при церкві св. Архистратига Михаїла під проводом Євгенії Колтун за підготову поминок, на яких вони своєю гостинністю та чулою увагою старались розвіяти наш сум родинним настроєм.

Сердечно дякуємо Ані Максимович за теплий спогад про Покійну Ірену від малої дівчинки пластунки аж до останніх днів. Дякуємо від щирого серця поетові Остапові Тарнавському за переклад і прочитання вірша польського поета Яна Лехоня.

Наша подяка не була б повна, якби ми не згадали тих дорогих Приятелів і членів Родини, які були з нами в нашому горю від початку та є з нами цілий час: Реня і Олег Цюк, Христя і Зенко Дольницькі, Аня і Роман Максимовичі, Марія і Іван Галіє, Марія і Іван Куземські, Звеня і Влодко Романови, Слава і Мирон Біласи, Дарка Федак, Іванка і Влодко Возні, Ляля і Зенко Шпон, Ірена і Ромко Олійники, Марта й Остап Тарнавські, Віра Датен, Марта Конвей, Христя і Біл Вілсон, Марія Євсевська, Леся і Лев Яцкевичі.

Нехай Всевишній нагородить їх своїми ласками за їх добре серце, а ми будемо завжди пам'ятати, що в хвилини нашого горя вони були з нами.

В пам'ять Покійної вплинули пожертви на слідуючі цілі:

На поминальні Служби Божі: Іванна й Олександер Білик, Ірена і Юрій Богачевські, Іванна і Володимир Возні, Марія і Іван Галій, Василь Гірний, Карен і Джім Грагам, Галина Дубіль, Надія Кічула, Рома й Осип Кужла, А. і Ф. Кушнір, Лідія і Сергій Ковальчук, Люба Кос, Марта і Ліза Конвей, Марія Леськів, Марта й Орест Лесюк, Павло і Христя Лукіянович, Євген і Лідія Марків, Оксана Марків (2), Анна і Роман Максимович, Тереня і Андрій Максимович, Роман Михалевський, Надія і Осип Німилович, Євгенія і Сидір Новаківські, Пластова Станиця, Марія і Володимир Плахта (2), Ірена Плахта, Звеня і Володимир Романів, Таня і Роман Сілецькі, Ніля і Нестор Сендзік, Фінансова Комісія СФУЖО, о. Мирослав і Марія Харини, Анна і Юрій Циган, Ігор Ченстух, Марія Швець. Разом .... 360.00 дол.

На виховні потреби Пластової Станиці у Філядельфії і передплату журналу „Юнак" для незаможних дітей: по 250.00 дол.: Anders Engineering, Inc.; **по 200.00 дол.:** Law firm "Ridgway, Ridgway and Stayton"; **по 100.00 дол.: Юрій Чайківський, Христя і Біл Вілсон, Марія Стефанишин і Андрій Стеців, Реня і Орел Цюк,** Samuel Baressi, Gary and Karen Civalier, Mimosa Development, N.J.; **по 50.00 дол.: Людмила і Зенон Чайківські, Марта і Богдан Чайківські, Тетяна і Юрій Данилів, Роман і Ірена Олійник, Марта і Ярко Скальчук, Лариса і Зенон Шпон; по 40.00 дол.: Ніля і Нестор Сендзік; по 25.00 дол.: Слава і Мирон Білас, Оленка і Володимир Карпинич, Люба Кос, Олесь і Люба Лабунька, Тетяна і Роман Левицькі, Марта й Орест Лесюк, Марта й Омелян Лукасевич, Григорій і Анна Олійник, Марта й Остап Тарнавські, Т-во Українських Інженерів (Відділ Філядельфія), Гануся Стадниченко,** Judith Partyka, Prime Properties of N.J. Inc.; **по 20.00 дол.: Олена і Юліян Головчак, Олександра і Роман Городиські, Катруся і Михайло Гись, Анна Клос, Іванка Луцишин, Яремія Мартин, Богданна і Богдан Микитюк, Ніля і Борис Павлюк, Звеня і Володимир Романів, Віра Пак, Ігор Ченстух; по 10.00 дол.: Леся Ґадач, Марія Касіян, Марія Леськів, Уляна Магер, Текля Мисак, Євгенія і Сидір Новаківські, М. Роман Плахта, Оля Царинник, Надя Чимеринська, Марія Швець. Разом .... 2135.00 дол.**

На Журнал Союзу Українок Америки „Наше Життя": по 250.00 дол.: Anders Engineering, Inc.; **по 100.00 дол.: Юрій Чайківський; по 50.00 дол.: Людмила і Зенон Чайківські, Марта і Богдан Чайківська,** Joanna Crawford, Walter R. Riley, **Квітка Цісик; по 25.00 дол.: Дарія Федак, Марія Куземська, Роксоляна Луців, Анна Максимович, Галина і Михайло Паламар, Надя і Юрій Цегельські, Іванна Цісик, Марія Цісик, 67-ий Відділ СУА; по 30.00 дол.: Люба Процик; по 20.00 дол.: Марія і Іван Галій, Христя і Зенон Дольницькі, Аня Дольницька і Павло Фат, Марія Євсевська, Наталя Даниленко, Рома Кужла, Христя Сеник, Марія Харина, Наталя Татунчак; по 15.00 дол.: Марта Бобак; по 10.00 дол.: Ольга Батенчук, Іванна і Володимир Возні, Олександра і Роман Городиські, Марія Данилів, Ольга Диміцька, Стефа Григорчук, Анастазія Жилава, Ірина Зумир, Христя Хомин-Їжак, Олександра Коновал, Дарія Кульчицька, Ніна Локаєнко, Христя Лукіянович, Ольга Лукасевич, Марія Луцька, Емілія Михалевська, Оксана Матла, Євгенія і Сидір Новаківські, Ірена Новоженюк, Анна Олійник, М. Роман Плахта, Оксана Поритко, Ірина Райнер, Марія Романець, Іванна Субтельна, Ліза Чепіль, Віра і Володимир Шембель, Олександра Шуст, Оленка Шиприкевич; по 5.00 дол.: Катруся Березяк, Іванна Федорів, Стефа Колодій, Анна Суха, Ольга Слобода.**
Разом .... 1365.00 дол.

На церкву св. Архистратига Михаїла: по 100.00 дол.: Юрій Чайківський, Людмила і Зенон Чайківські.
Разом .... 200.00 дол.

На потреби СФУЖО: по 30.00 дол.: Леся і Лев Стадниченко.

На УОКЦ у Філядельфії: по 25.00 дол.: Леся і Лев Яцкевич.

У смутку:

чоловік — ЮРІЙ зі сином АНДРІЙКОМ,
братом — БОГДАНОМ і братовою МАРТОЮ
та родичами — ЛЮДМИЛОЮ і ЗЕНОНОМ

В Коннектикат сердечно вітали „Ослав'ян"

У бюрі посадника В. МекНамари (зліва): Ева Кохановська, Ірена і Анна Михалик.

Ню Брітен, Конн.— В неділю, 16-го квітня ц.р., в Гартфорді відбувся при вщерть заповненій залі виступ українського ансамблю пісні і танку „Ослав'яни".

Після концерту понад 200 українців із Коннектикат приймали гостей в Ню Брітен, включно з посадником цього міста Вілліямом МекНамарою. Чергового дня члени ансамблю перевели серед українців Ню Брітен, з яких деякі походять саме із села Мокре, де є ансамбль „Ослов'яни". Спільно вони відвідали публічну бібліотеку, різні крамниці і капітоль. Троє членів ансамблю, Ірина та Анна Михалик і Ева Кохановська, мали особливе щастя бути гостями в бюрі посадника міста В. МекНамари, який прийняв їх незвичайно сердечно. При тому їх заприсяжено, як почесних громадян Ню Брітен і вони дістали різні подарунки. Цей день залишиться для них справді незабутнім.

Як іде праця над фільмом „Україна в Другій світовій війні?"

„Ми тепер є в стадії записування інтерв'ю з людьми, які пережили події Другої світової війни, — сказав проф. Юрій Даревич, член управи Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру в Торонто.

Тому що тема Другої світової війни така широка, неможливо було б усі інформації вмістити в одногодинному фільмі. Натомість УКДДЦ плянує випродукувати двогодинний документальний фільм для телевізії, який зосереджувався б на головних аспектах та подіях Другої світової війни. Також УКДДЦ хоче видати серію від шести до десяти одногодинних фільмів для шкіл. Фільми будуть охоплювати наступні періоди і події з тим, що деякі з них будуть получені: Напередодні Другої світової війни (1930-1939), діяльність ОУН; Карпатська Україна; Вибух війни, перша більшовицька окупація, німецько-совєтська війна; Похід групи, німецька окупація, 30 червня 1941; Дивізія „Галичина"; УПА, українське підпілля, УГВР, насильне переселення українців до Німеччини на роботи; УПА на Закерзонні, еміграція і репатріяція, табори ДіПі; Українці-Канадці під час Другої світової війни; Участь українців у різних арміях, наприклад у Червоній, німецькій армії Андерса, Власова і т.п.

„До теперішнього часу ми маємо зібрано приблизно 10 відсотків матеріялу, якого нам потрібно, — сказав д-р Даревич. — Праця наґравння іде паралельно в порядку особовому і тематичному, тому тяжко сказати, скільки вже є. Ми записуємо перше на звукову, а потім на відеострічку, інтерв'ю з особами, які є найважливіші та найстарші".

Д-р Даревич наголосив, що „багато свідків — це старші люди, які відходять від нас, а з ними їхні свідчення". Тому дуже важливо наґрати з такими людьми інтерв'ю якнайскорше. „На приклад Митрополит Мстислав і проф. Олександер Оглобин є у поважному віці, і не можна чекати, аж комітет буде наґравати частину, у якій вони виступають".

УКДДЦ також вже має наґрані інтерв'ю з д-ром Малащуком, колишнім в'язнем німецького концтабору, як також з Ольгою Еліяшевською та Дмитром Федорком, майором В.Д. Гайке, шефом штабу Дивізії; з отцем Гриньохом, капеляном української формації „Нахтіґаль"; з д-ром Фіґолем, пані Іриною Козак, Данилом Шумуком, Степаном Яворським з армії Андерса; зі шістьома особами, які брали участь, чи були свідками захищання жидів, між ними Степан Чабан, Олександра Мельник, д-р Агаро Вайс, о. Іван Мак та інші; як також з учасниками Червоної Армії, Дивізії „Галичина", „Ролянд", УПА, ОУН, Акції „Вісла" і т.п. Інтерв'ю записується при нагоді різних імпрез, що відбуваються в Торонто і на які приїжджають цікаві люди з віддалених міст Канади та різних країн світу.

Нещодавно в Торонто відзначено 50-ліття державности Карпатської України. Тоді записано інтерв'ю з рядом осіб, що прибули на ці святкування, і життя яких було тісно пов'язане з боротьбою за незалежність Карпатської України, між ними з д-ром В. Маркусем, о. Себастіяном Соболем, о. д-ром Бараном, Марією Лоґуш та з Імре Кардашинцем.

УКДДП звертається до осіб з-поза Торонто, щоб зголосилися до Центру, якщо мають у пляні відвідати Торонто, щоб з ними в часі їхнього перебування в Торонто можна записати інтерв'ю.

Донині УКДДЦ одержав понад 60,000 дол. пожертв. Ці гроші пішли на закуп відеоапарату „Super VHS", який робить дуже високої якости відео, та кошти, зв'язані з наґраванням інтерв'ю та провадженням бюра. Д-р Даревич звернув увагу, що на телевізію та до шкіл треба мати матеріял, наґраний на відеострічці. „Пізніше, якщо буде попит, можна буде перекрутити його на фільмову стрічку".

Нині відеоінтерв'ю записує фільмовий комітет, до якого належить Богдан Батрух, професійний кінорежисер, та група добровольців, до якої входять: Аркадій Андрусечко, Василь Верига, Іроїда Винницька, Остап Винницький, Олександра Головата, Марко Горбач, Юрій Даревич, Роман Журба, Адріян Заброварний, Оксана Закидальська, Оля Калимон, Богдан Колос, Христина Маців, Ліда Палій та Олег Романишин. Досі частинно зредаґовано одногодинний фільм про вимордування українського населення польською боївкою в селі Павлокомі. Інтерв'ю наґрав і редаґував цю частину Адріян Заброварний. УКДДЦ підписав контракт з Grant MacEwan College в Едмонтоні, який оплачує 50 відсотків коштів наґрання серії 30-ох відеоінтерв'ю.

Українська громада була дуже жертвенна до цього часу. Але до закінчення двогодинного фільму, який коштуватиме приблизно 850,000 дол., ще далека дорога.

Якщо ви пережили події Другої світової війни або маєте цікаві документи,знімки, просимо звертатися на нижчеподану адресу чи число телефону. Туди ж звертайтеся за інформаціями або щоб скласти пожертви. Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre, 620 Spadina Avenue, Toronto, Ontario M5S 2H4, тел.: (416) 923-3318.

Таня Чолій

Конференція УВАН Канади в присвяті Т. Шевченкові

Д-р Леонід Молодожанин вручає режисерові й продуцентові Святославові Новицькому почесну Шевченківську грамоту УВАН. Позаду президент УВАН д-р М. Марчук.

Щороку УВАН Канади відзначає березневі дати Шевченка. Цього року 175-річчям з дня народження поета відзначено винятково святково. Зроблено це 16-го квітня з уваги на інші Шевченківські святкування Вінніпезької громади в березні.

УВАН влаштувала наукову Шевченківську конференцію і на неї запросила трьох доповідачів з-поза Вінніпеґу: з Вашінґтону проф. Петра Одарченка з доповіддю „Творчість Тараса Шевченка в оцінці світової літератури", з Чикаґо проф. Богдана Рубчака, який дав історію та аналізу Щоденника Шевченка, та з Едмонтону проф. Олега Зуєвського, який доповідав „Тарас Шевченко — великий український романтик".

Конференцію започаткував вступним словом президент д-р Михайло Марунчак, підкреслюючи безсмертні заслуги Шевченка та його ролю в творчому будівництві української нації, як теж його вогненне слово, яке пробилося до найменших курних хат України. Доповідачів представляли д-р Б.Н. Білаш та мґр О. Неґрич. Всі три доповіді були на академічній висоті, а доповідь за неприсутнього П. Одарченка прочитав мґр І.С. Мухин, який віддав слово автора з належною інтерпретацією.

Як кожного року, так і цього року в часі Шевченківської конференції Канадська УВАН вшанувала почесними грамотами діячів української культури. В цьому році грамоти наділено творцям українського документального фільму. Їх одержали: Галя Кучмій, продуцент національних фільмів при Сі-Бі-Сі, за низку документальних фільмів („Трамвай", „Найсильніший чоловік світу," „Душа сміється"), а зокрема за фільм „Тисячоліття Християнства України", який завершено з фільмовою екіпою Сі-Бі-Сі. Юрій Луговий з Монтреалю одержав за фільм „Україна в Квебеку" та його співпрацю над фільмом „Жнива розпачу". Святослав Новицький, довголітній режисер і продуцент документальних фільмів українців в діяспорі, за продукцію фільму „Жнива розпачу".

До церемонії вручення почесних грамот президент УВАН попросив маестро Леоніда Молодожанина, почесного доктора трьох канадських університетів, та д-ра Юрія Книша, професора політичних наук Манітобського університету. Останній відчитав лявдації для нагороджених, а маестро Молодожанин (Мол) вручив нагороди та склав ґратуляції.

Від імени нагороджених промовив Святослав Новицький, який прибув на цю імпрезу зі своєю донею Оленкою з ЗСА. Він не тільки підкреслив велику потребу української діяспорної спільноти піклуватися українською культурою в ідеальній площині, але говорив теж про потребу фінансової допомоги тим, які в цій ділянці віддають своє вміння і сили. Він склав подяку УВАН в Канаді, яка постійно пригадує про ці потреби українській канадській спільноті. При цьому він прочитав цікавий нарис, присвячений Шевченкові „Нечувана подорож" пера О. Костюк.

Конференцію закрив коротким словом д-р Олег Ґерус, професор історії в Манітобському університеті. Після конференції відбулася в гостинних приміщеннях читальні „Просвіта" зустріч членів Президії УВАН, доповідачами Шевченківськими грамотами в Ґарден Сиґі Інн, в часі якої президент УВАН подякував всім, які брали участь у науковій Шевченківській конференції. УВАН увіковічнила цю подію окремою мистецькою програмкою, яку кожний присутній отримав при вступі.

М. Мар

БЕНКЕТ І БАЛЬ АБІТУРІЄНТІВ

Філядельфія, Па. — Тут в суботу, 3-го червня ц.р. о год. 6-ій вечора в залі Українського Культурного Центру, 700 Сідар ровд, товариство опіки над українською молоддю „Рідна Школа" влаштовує бенкет і баль абітурієнтів. В програмі: коктейл, роздача дипломів і нагород, вечеря і забава під звуки оркестри „Рейджінґ ґуцулс" з Торонто до год. 2-ої ранку.

Головним промовцем під час бенкету буде Оксана Драґан-Кравців — перший заступник голови радіовисильні „Голос Америки".

Цінне видання...

(Закінчення зі стор. 2)

середньої освіти. В Римі діє Український Католицький Університет Климента Папи, з Філіями: Папська Колеґія св. Йосафата, Центральна Семінарія Василиянської Курії, Колеґія св. Софії і Папська Мала Семінарія.

В Арґентині є Мала Семінарія св. Апостола Андрея, Колеґія Хрісто Рей, і Святого Василія Великого.

У Бразилії є Епархіяльна Велика Семінарія св. Йосафата і Велика Семінарія Отців Василіян. Крім цього в Бразилії ще існують семінарії у Маліет, Прудентополіс і Сао Павльо.

У Канаді діє Міждієцезальна Семінарія в Оттаві, Мала Семінарія у Роблині, Колеґія Отців Василіян у Вестоні, Онт. і гайскул в Роблині.

У Польщі в Люблині є Духовна Семінарія.

В Америці існує міжепархіяльна Семінарія св. Йосафата у Вашінґтоні, колеґія св. Василія Великого в Стемфорді, в Чикаґо Семінарія св. Софії, в Дженкінтовні Менор Джуніор коледж, у Гемтремку парохіяльний гайскул, в Ню Йорку Академія св. Юра, у Філядельфії Академія св. Василія, в Стемфорді Академія Божої Матері, в Юґославії в Загребі Греко-Католицька Семінарія.

Розділ 9. В цьому розділі перелічені католицькі організації, які діють в Арґентині, Австралії, Канаді, Німеччині і З'єднаних Стейтах Америки. Крім того перелічені всесвітні католицькі організації; Українське Богословське Наукове Товариство, Товариство св. Андрея, Український Християнський Рух, Патріярхальне Товариство і Релігійне Товариство св. Софії.

Оце зміст шематизму, що його зладив о. Блажейовський. На фронтовій сторінці, на тлі св. Софії Київської є образ славної Оранти.

У тексті Вступу є поміщена світлина св. Юра у Львові та святої Софії в Римі. При кожній епархії є фотографія катедральної церкви, а при чинах головне приміщення даного чину, чи згромадження. При кожному священикові подані особисті дані з поданням студій і які гідності займав чи займає і хто наділив цю гідність. Під кінець цього солідного видання є подані мапи цілої діяспори та поодиноких епархій в країнах поселення, організаційний часовий розподіл одного колись екзархату в Америці і Канаді на поодинокі епархії. Остання мапка вказує на поділ Галицької митрополії на повіти. Альфабетичний покажчик усіх наших парохій у діяспорі та індекс священиків замикає це солідно опрацьоване видання.

Шематизм о. д-ра Блажейовського — це великої ваги історичний документ, який є дійсно гідним відзначенням нашого Тисячоліття у діяспорі. Жаль тільки, що такого видання не можна зробити про цілу Церкву в Західній Україні.

Як другий том шематизму видав о. Блажейовський список священиків, будь-коли діяли в діяспорі від 1751 — 1988 року. Це також прямо енциклопедична довідка про кожного священика, що жив, студіював, коли і ким був свячений і які посади займав у повищезгаданому періоді.

Цей другий том „Шематизму Української Католицької Церкви в діяспорі" вийшов у Видавництві Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи, як 69-ий том видань цього університету, Рим 1988, накладом автора. Обидва ці видання є без сумніву великої історичної ваги і за це належиться авторові не тільки признання, але подяка за великий труд, який він вклав у це видання.

Століття народин...

(Закінчення зі стор. 2)

Не було святкувань у Чернігові, на зважаючи на це, що городська думка прийняла прохання місцевих українців і постановила відслужити панахиду, заснувати при міській публічній бібліотеці Шевченківський відділ, назвати один парк Шевченківським, поставити погруддя поета та створити в його ім'я дві стипендії для дітей громадян Чернігова. Коли духовенство відмовилося відправити панахиди по школах, місцеві українці, на знак протесту, стрималися від святкувань. В Одесі українці, під проводом товариства „Українська хата" плянували відзначити Шевченківські роковини відчитами, концертами й драматичними постановками. Коли чорна преса зчинила з цього приводу крик, посадник міста дозволив „Українській хаті" влаштувати вечір з обмеженою програмою і тільки для її членів. Цей вечір не відбувся.

Заборона святкувань Шевченкових роковин, хоч і не допустила до формальних урочистостей, не принесла царському режимові бажаного результату — знищення усього, що нагадувало б українському народові велике ім'я його поета — пророка. Навпаки, вона скріпила його любов і пошану до Шевченка й послужила стимулом до продовжування боротьби за здійснення його мрії про свою хату і свою правду.

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ

МИКОЛУ БАРАНОВСЬКОГО

і його дружину

INGEBORG (PALIK)

БАРАНОВСЬКУ.

Приїхали з Німеччини до Каракас, Венесуеля в 1948 р. Хто знає про них щонебудь прошу писати або телефонувати:

HILDEGARD SPIN

48 Chedell Place

Auburn, N.Y. 13021

Тел.: (315) 253-8640

ВАЛЕРІЙ КРАМАРЕНКО

25 літ, уроджений на Полтавщині, пошукує

МАЗУРА ДИМИТРІЯ ДАНИЛОВИЧА

з Полтавщини. Проситься зголошуватися до УНСоюзу.

Ukrainian National Association

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

Тел.: (201) 451-2200

● РІЗНЕ ●

●FUNERAL DIRECTORS●